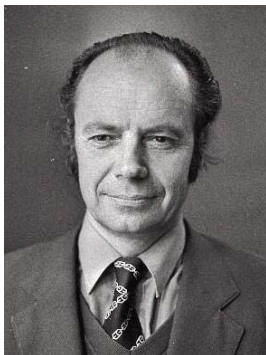

MAJANDUSTEADLANE OLEV LUGUS
(12.03.1935 – 27.06.2014)
IN MEMORIAM

Olev Lugus sündis 12. märtsil 1935. aastal taluniku perekonnas Sangaste vallas Valgamaal. Eesti ja rahvusvaheliselt tuntud majandusteadlane, tunnustatud majandus-ekspert tööstusökonoomika alal ja aktiivne majandusteaduse populariseerija lahkus meie hulgast 27. juunil 2014 Tallinnas.

Olev Luguse koolitee algas kodukandis Restu 7-klassilises koolis, mille ta lõpetas 1949. aastal. Edasi jätkus hariduse omandamine juba eelistusega majandusvaldkonnale – Valga Arve- ja Plaanindustehnikumis, mille Olev Lugus lõpetas 1952. aastal tööstusettevõtete plaaniiaerialal.

Tehnikumi lõpetamise järel algas verinoore spetsialisti töömehete ökonomistina tollase Pärnu oblasti Plaanikomisjoni tööstussektoris. 1953. aastal jätkus töö Pärnu Tööstuskombinaadis (hilisem Puidutöötlemiskombinaat „Viisnurk“, praegu Skano Group AS). Olev Lugus töötas seal algul vaneminsenerina, hiljem tsehhi- ja osakonnajuhatajana. Vahepeal (1954-1957) tuli läbi teha ka kohustuslik ajateenistus NSV Liidu relvajõududes.

Peale sõjaväeteenistust ja paralleelselt tööga Puidutöötlemiskombinaadis „Viisnurk“ asus Olev Lugus edasi õppima Tartu Riikliku Ülikooli Majandusteaduskonnas, mille lõpetas 1962. aastal tööstusökonoomika erialal.

Peale ülikooli lõpetamist, omades juba ka suuri praktilisi kogemusi tööstusökonoomikas ja eriti puidutööstuse planeerimisel ja juhtimisel, otsustas Olev Lugus siirduda teadustööle. 1962. aastal alustas ta nooremteadurina pikaajalist viljakat teadlasekarjääri Eesti NSV Teaduste Akadeemia Majanduse Instituudis (TAMI, hilisem Eesti TA Majanduse Instituut ja TTÜ Eesti Majanduse Instituut). Varsti järgnes samas ka aspirantuur ja majanduskandidaadi väitekirja „Puidu kompleksse kasutamise põhisuunad ja majanduslik efektiivsus Eesti NSV-s“ edukas kaitsmine 1971. aastal. Järgnes töö vanemteadurina ja juba üsna varsti, 1972. aastal tuli Olev Lugusel asuda juhtima TAMI tööstusökonoomika sektorit. 1976. aastal omistati talle ka vanemteaduri kutse. 1984. aastal reorganiseeriti TAMI tööstusökonoomika sektor ümber majandusmehhanismi probleemide sektoriks. Olev Lugus jätkas selle sektori juhtimist kuni 1986. aastani, mil ta edutati TAMI teadusdirektoriks. 1989. aastal valiti Olev Lugus Majanduse Instituudi direktoriks. Sellel ametikohal oli ta pärast taasvalimist 1998. aastani. Instituut oli Eesti teadussüsteemi vahepealse reformimise tulemusena selleks ajaks saanud Tallinna Tehnikaülikooli asutuseks – TTÜ Eesti Majanduse Instituudiks. Aastatel 1998-2000 töötas Olev Lugus Eesti Töandjate ja Tööstuse Keskliidu majandusnõunikuna. Teadlaskarjääri jooksul stažeeris ta Soome, Inglismaa, Rootsi, Ungari ja Kanada ülikoolides.

Olev Lugus juhtis pikemat aega Majanduse Instituuti just keerulisel ja heitlikul, aga ka väga põneval ja lootusrikkal Eesti riigi taasiseseisvumisperioodil. Keeruline ja isegi karm oli paratamatult kaasa teha Teaduste Akadeemia ja laiemas mõttes Eesti teadussüsteemi ümberkujundamist, üleminekut teaduse suuremale isemajandamisele ehk domineerivalt projektipõhisele finantseerimisele. Põnev oli aga vastu võtta uusi väljakutseid, eeskätt taastatud Eesti Vabariigi uute institutsioonide kiireid ja väga olulisi tellimusi rakendusuuringuteks ja analüüsideks. Raudse eesriide langemisel oli üheks väljakutseks kindlasti ka lausa buum väliskontaktide sõlmimisel, samuti rahvusvaheliste teadusprojektide taotlemise algus. Olev Luguse juhtimisel tuli Majanduse Instituut kõigi nende väljakutsetega väärikalt toime.

Olev Luguse teadustöö põhisuunaks oli Eesti tööstuse arengu analüüs ja prognoosimine, kitsamalt Eesti metsaressursside kasutamise ja puidutööstuse analüüs ning arenguperspektiivide väljatöötamine. Töötades Majanduse Instituudi teadusdirektori ja direktorina Eesti taasiseseisvumise perioodil, lisandusid majandusmehhanismi täiustamise alased ja makromajanduslikud uuringud. Olev Lugus osales Eesti-poolse juhina kümnes makromajanduslikus rahvusvahelises koostööprojekti, millede partneriteks olid PHARE-programm, Rahvusvaheline Majanduskasvukeskus (ICEG, USA), Hollandi Erasmus Ülikool, Pariisi Mäeinstituut, Berliini ja Kopenhaageni ülikoolid, Ungari Rahvusvaheline Majandusuuringute Instituut, Soome Majandus-uuringute Instituut (ETLA) jmt. Ta oli ka Eesti majandusliku iseseisvumise programmi (nn IME-projekti) väljatöötamise üks juhte Majanduse Instituudis ja valitsuskomisjonis.

Väga aktiivne oli ka Olev Luguse ühiskondlik tegevus. Ta oli Rahvusvahelise Majanduskasvukeskuse (ICEG) Eesti koordinaator (1985-1998), Eesti Presidendi Akadeemilise Nõukogu liige (1994-1996), Eesti Majandusteaduse Seltsi juhatuse liige ja aseesimees, Eesti Raadio Majandusklubi liige, Eesti ühingu „Teadus“ juhatuse liige ja majandussektiooni esimees (1982-1991).

Olev Lugus pidas teadustöö tulemustest ning Eesti majanduse arengust ja selle sõlmprobleemidest aastatel 1963-1998 nii Eestis kui ka välisriikides enam kui 2100 avalikku loengut. Ta oli ka Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli majandus-teaduskondade riiklike eksamikomisjonide esimees.

Olev Luguse sulest ilmus ligi 150 teadus- ja aimetrukist. Ta oli ka 8 majandus-teadusliku kogumiku koostaja ja toimetaja, sh Eesti ja Soome ühiskogumiku „Eesti ja Soome sotsiaalmajandusliku arengu võrdlus“ (Helsingi, 1993) Eesti autorite kollektiivi juht. Soome autorite kollektiivi juhtis prof. Pentti Vartia. Sellele kogumikule omistati 1994. aastal Eesti teaduspreemia sotsiaal- ja humanitaarteaduste alal. Eesti autorite kollektiivi kuulusid lisaks Olev Lugusele veel Majanduse Instituudi teadustöötajad Heldi Aarma, Elmar Aedna, Eike Hindov, Alfred Kasepalu, Toivo Kuus, Peeter Marksoo, Teet Rajasalu, Urve Venesaar ja Mare Viies.

Lisaks Eesti teaduspreemiale on Olev Lugust autasustatud ordeniga „Austuse märk“ (1981), 1987. aastal anti talle silmapaistva ja viljaka loengulise tegevuse eest Eesti NSV teenelise kultuuritegelase aunimetus.

Kolleegidele on Olev Lugus meelde jäänud väga energilise ja suure töövõimega teadlasena, kes suutis ja saavutas palju. Tal olid suurepärased teadmised ja tugev kogemus majanduspraktikuna, kiire reageerimisvõime ja väga head esineja omadused.

WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFTLER OLEV LUGUS
(12.03.1935 – 27.06.2014)
IN MEMORIAM

Olev Lugas wurde am 12. März 1935 in einer Bauernfamilie in der Gemeinde Sangaste im südöstlichen Landkreis Valgamaa geboren. Nach dem Abschluss der 7-Klassen-Schule in seinem Heimatort Restu absolvierte er 1952 in Valga die Fachschule für Rechnungswesen. Danach begann seine berufliche Laufbahn in der Industrieabteilung der Planungsbehörde des damaligen Verwaltungsbezirks Pärnu, ab 1953 arbeitete er Ingenieur und Abteilungsleiter im Holzverarbeitungsfabrik „Viisnurk“ in Pärnu. Gleichzeitig studierte Olev Lugas Industrierwirtschaft an der Universität Tartu. Nach dem Abschluss im Jahre 1962 beschloss er, eine wissenschaftliche Laufbahn einzuschlagen. Lange Jahre arbeitete er am Institut für Wirtschaft der Estnischen Akademie der Wissenschaften, zuerst als junger wissenschaftlicher Mitarbeiter. Nach der Promotion 1971 über die Effizienz der estnischen holzverarbeitenden Industrie leitete er ab 1972 die Abteilung für Industrierwirtschaft. Im Jahre 1986 wurde er zum Forschungsdirektor ernannt und 1989 zum Direktor des Instituts gewählt. Nach der Wiederwahl arbeitete er in dieser Position bis 1998. In den Jahren 1998-2000 war er als wirtschaftlicher Berater am Estnischen Arbeitgeberverband und Industrieverband tätig.

Olev Lugas leitete das Estnische Wirtschaftsinstitut in einer schwierigen, aber in einer spannenden und hoffnungsvollen Periode – in der Zeit der Wiedererlangung der Unabhängigkeit Estlands. Es war keine leichte Aufgabe, die Akademie der Wissenschaften und das ganze estnische Wissenschaftssystem umzustrukturieren. Es war aber sehr interessant, neue Herausforderungen anzunehmen, wie zum Beispiel sehr wichtige Aufträge von neuen Institutionen der wiederhergestellten Republik Estland für angewandte Forschungsprojekte und Analysen. Eine große und neue Herausforderung war auch Beantragen von internationalen Forschungsprojekten. Unter Leitung von Olev Lugas hat das Estnische Wirtschaftsinstitut diese Aufgaben gut gemeistert.

In seiner wissenschaftlichen Arbeit konzentrierte sich Olev Lugas auf Analysen und Prognosen von Entwicklungstendenzen der estnischen Industrie. Den Fokus legte er dabei auf Nutzung von Forstressourcen und Perspektiven für die holzverarbeitende Industrie. Nach der Wiedererlangung der staatlichen Souveränität kamen makroökonomische Studien dazu. Olev Lugas übernahm die Leitung der estnischen Seite von zehn internationalen Kooperationsprojekten, bei denen das PHARE-Programm, ICEG (USA), das Finnische Institut für Wirtschaftsforschung (ETLA) u.a. als Partner fungierten. Er spielte auch eine führende Rolle bei der Ausarbeitung des Plans für die wirtschaftliche Selbstständigkeit Estland (1987 das sogenannte IME-Projekt) im Wirtschaftsinstitut und Regierungsausschuss. Olev Lugas bekleidete mehrere wesentliche gesellschaftliche Positionen wie estnischer Koordinator des ICEG (1985-1998), Mitglied des akademischen Rates des Präsidenten Estlands (1994-1996), Vizepräsident der Estnischen Wirtschaftswissenschaftlichen Gesellschaft.

Über die Ergebnisse seiner Forschungsarbeit und die Entwicklungsprobleme der estnischen Wirtschaft hielt er sowohl in Estland als auch im Ausland über 2100 Vorträge. Aus seiner Feder erschienen nahezu 150 wissenschaftliche und populärwissenschaftliche Publikationen. Olev Lugas war Herausgeber oder Redakteur von acht

wirtschaftswissenschaftlichen Sammelbänden. Bei dem gemeinsamen estnisch-finnischen Sammelwerk „Vergleich der sozialwirtschaftlichen Entwicklung in Estland und Finnland“ (Helsinki, 1993) arbeitete das estnische Autorenkollektiv unter seiner Leitung. Diese Publikation erhielt 1994 den estnischen Wissenschaftspreis in der Kategorie der Sozial- und Geisteswissenschaften. Auch staatliche Auszeichnungen wurden ihm zuteil (1981, 1987). Olev Lugas bleibt uns als ein energischer, mit einem enormen Arbeitsvermögen ausgestatteter Wissenschaftler in Erinnerung. Er konnte seine Kräfte mobilisieren und dadurch viel erreichen. Seine Mitarbeiter beschreiben ihn als einen warm-herzigen, freundlichen und aufmerksamen Menschen, der für seine Kollegen immer ein offenes Ohr hatte. Der international anerkannte estnische Wirtschaftswissenschaftler und unermüdlicher Verfechter der Popularisierung der Wirtschaftswissenschaft verstarb am 27. Juni 2014 in Tallinn.

Anton Laur